

Individueel en collectief werken in wijkteams

MEER OOG VOOR HET COLLECTIEVE

Sommige hulpvragen van buurtbewoners lenen zich beter voor een collectieve dan een individuele aanpak. Maar in de praktijk blijkt dat voor wijkteams nog een hele klui. Wat houdt deze teams tegen om collectief te werken? En wat kan hen helpen om dit juist meer te doen?

Het Centrum voor Samenlevingsvraagstukken (CvSv) van Hogeschool Viaa trekt al geruime tijd op met de sociale wijkteams uit Zwolle. Ze ontmoeten elkaar in de Werkplaats Sociaal Domein regio Zwolle. Een van de activiteiten in deze werkplaats is het bouwen aan een 'leerinfrastructuur' voor de sociale (wijk)teams. De gemeenten Ommen, Hardenberg, Zwolle en Steenwijkerland doen hieraan mee. Teamleiders wisselen kennis en ervaringen uit in regionale reflectiebijeenkomsten.

Daarnaast doet het CvSv jaarlijks onderzoek naar het functioneren van de (wijk)teams. Die onderzoeken worden uitgevoerd door docent-onderzoekers en studenten Sociaal Werk. Het levert gegevens op waar alle wijkteams – maar ook docenten en studenten – van kunnen leren. In dit projectverhaal lichten we er een van deze onderzoeken uit.

GEZAMENLIJKE HULP | Eerder onderzoek in de werkplaats heeft al laten zien dat sociale teams zich in de praktijk vooral richten op *individuele* hulpvragen van bewoners. Maar ook dat ze graag meer *collectief* zouden willen werken. Bijvoorbeeld door bewoners met vergelijkbare hulpvragen gezamenlijk hulp te bieden. Of door beter gebruik te maken van bestaande collectieve voorzieningen, zoals ontmoetingsplekken. De sociale teams uit de regio Zwolle vroegen het CvSv om te onderzoeken hoe professionals in de wijkteams meer collectief kunnen werken. Een van de professionals uit de wijkteams, Ellen van Kampen, bood aan om het onderzoek mee uit te voeren. In 2018 en 2019 ging ze samen met drie onderzoekers van Viaa aan het werk. Ook studente Sociaal Werk Suzanne Boersma deed mee.

WIJKTEAMS WILLEN MEER VAARDIGHEDEN ONTWIKKELEN OM COLLECTIEF TE WERKEN

AFBAKENING | Het onderzoek werd uitgevoerd met verschillende instrumenten: literatuuronderzoek, verkennende en verdiepende interviews en een focusgroepgesprek. Het leverde in de eerste plaats een betere afbakening op van het begrip 'collectief werken' door wijkteams.

Onder collectief werken verstaan we:

Een aanpak van wijkteamprofessionals met drie doelen:

- (Individuele) hulpvragen van inwoners met elkaar verbinden, van waaruit een collectief aanbod gevormd kan worden (of waarbij op iets bestaands kan worden aangesloten).
- Aansluiting vinden op basisvoorzieningen in de wijk, preventie realiseren en/of het bevorderen van het sociaal functioneren van inwoners, eventueel in hun netwerk.
- Waar mogelijk: voorzien van systeem-, maatschappelijke of samenlevingsvragen.

Verder kwamen uit het onderzoek de grootste struikelblokken voor collectief werken naar boven. Wijkprofessionals gaven aan:

- dat ze een dusdanig grote individuele caseload hebben dat ze eenvoudig niet de tijd hebben om collectief te (leren) werken;

- dat ze zelf vooral opgeleid en ervaren zijn in de individuele hulpverlening;
- dat de bewoners die ze helpen schroom hebben om aan collectieve activiteiten mee te doen.

Nog niet een op de vijf wijkteamprofessionals voelt zich competent om collectief te werken. Ze zouden graag meer vaardigheden willen ontwikkelen om dat te doen.

GESPREKSMODEL | De onderzoekers ontwikkelden tot slot een gespreksmodel. Dit biedt een goed handvat om met individuele professionals door te praten over collectief werken: Welke mogelijkheden gebruiken deze professionals zélf om collectief te werken? En waar zouden ze zich nog meer op kunnen richten? Het model lijkt ook een goed uitgangspunt voor een teamgesprek over collectief werken. De complete rapportage van het onderzoek *Collectief en individueel werken in balans: hoe werkt dat?* vind je op viaa.nl/publicaties.

COLLECTIEF EN INDIVIDUEEL WERKEN IN BALANS: HOE WERKT DAT?

Een onderzoek van het Centrum voor Samenlevingsvraagstukken (Viaa) en de Sociale Wijkteams Zwolle

PROJECTLEIDER
Christel Teekman